

MAJ-draget

MEDLEMSTIDNING FÖR MAJORNAS SCHACKSÄLLSKAP

Nr 1 — 1991

VOL I

QUO VADIS?

Den alltid lika aktuella frågan! Vart går du? Nu ställd till Majornas Schacksällskap. Vart är klubben på väg? Vad vill vi göra? Här har jag tänkt att ta chansen att redogöra för mina åsikter om klubbens framtid.

En alltid lika viktig fråga är vår ekonomi. Vad man än tycker är det den som styr. Väsentligt är därför att klubbens intäkter är större än våra kostnader och att vi i botten på på skattkistan har ett rejält sparkapital. Styrelsen bör kunna ägna sig åt klubbens verksamhet och inte som nu jaga intäkter för att debet och kredit skall gå ihop. Det är för klubbens framtid viktigt inte bara att vi får in tillräckligt med pengar utan också varifrån vi får dem. Fram till nu har våra största intäktsposter varit medlemsavgifter, startavgifter, försäljning till medlemmarna och interna lotterier. Bra vore om dessa poster kunde minska i betydelse jämfört med bidrag, externa lotterier och extern försäljning. M. a. o. mer pengar till klubbkassan från icke-medlemmar.

Hur bör då klubben se ut, med det ovan sagda i minnet? Två av de tre intäktsposterna som jag vill öka är direkt beroende av antalet juniorer. Är då ekonomiska resonemang anledningen till att vi vill satsa på juniorverksamhet? Nej! Låt mig ge er några andra skäl. Klubben behöver en framtid. Alltid! Nu när jag skriver om

den, hoppas att jag kan påverka den, likaså när vi nått dit. Framtiden kommer att vara viktig och juniorerna är vår framtid. Vi behöver inte sätta klubbens existens på spel om nyrekryteringen av medlemmar skulle avstanna. Nya medlemmar kan fostras i våra egna led.

När vi för några år sedan startade ungdomsverksamheten i klubben hördes vissa protester. Ungar med kladdiga glassar. Ungar som stimmar. Ungar som skriker. Vart tog allt negativt vägen? Vi har idag över 50 juniorer. De flesta i SIA- eller juniorgrupper, men några som börjat spela i turneringar och matcher. Med ökad spelstyrka klättrar de uppför på rankinglistan. Respektingivande motståndare, goda klubbkamrater och t. o. m. duktiga ledare. min förhoppning är att detta bara är början, de första i vars fotspår andra skall följa. Klubben behöver juniorerna, jag hoppas att de behöver klubben!

Så till det viktigaste. Vår verksamhet. Klubben är och blir vad vi gör den till. Sakta har programmet utökats. Föreläsningar, kurser, klubbtidningen du nu håller i din hand. Mer finns att göra. Vi hade ett kort utbyte med Fredrikshavn som dessvärre kom av sig. Kan någon annan dansk klubb vara intresserad? Klubben kan ordna tävlingar för icke-medlemmar, öppna turneringar och nybörjartävlingar som rekry-

teringskälla. Träningsläger. I första hand för juniorer, men varför inte även för seniorer under ett veckoslut? Vi har några böcker och om ekonomin tillåter kan vi skaffa fler och starta utlåningsverksamhet. En persondator för administrativa rutiner, som bokföring och medlemsregister samt schackprogram och spelöppningsregister. Klubben kan starta i korrshack-SM för klubbtag. Listan på idéer kan göras oändlig. Detta är inte problem som måste lösas. Det är möjligheter.

Jag är optimist inför klubbens framtid. Min positiva syn grundar jag på vår viktigaste tillgång, medlemmarna. Vår fina klubbanda och vårt goda kamratskap kan

försätta berg. Vad som än händer får vi inte glömma detta. Tillsammans kan vi göra klubben till vad vi vill.

Avslutningsvis måste vi ner på jorden igen. Vad vi kan göra och vilka idéer som kan bli livskraftiga får framtiden utvisa. Sakta och en sak i taget. Detta är inget handlingsprogram. Det är en vision. Ett varmt tack för ordet och för ert intresse.

Kenneth Fahlström

SM i Göteborg 1990

Årets SM i schack spelades på hemmaplan under utmärkt arrangörsskap av SS Manhem. Från Majornas sida deltog flera spelare, ofta med god framgång. Vi kom faktiskt femma i klubb-SM efter SK Rockaden (Sthlm), SS Manhem, Västerås Östra SK och SK Kamraterna, (Gbg).

Mästarklassen

I Mästarklassen deltog Bengt Andersson och Kenneth Fahlström i var sin grupp. Bengt öppnade starkt och låg under första veckan väl med i toppen, men föll tillbaka till mitten under andra veckan. Kenneth hade det motigt i början och kunde säkra bibehållen mästarvärdighet först under de två sista ronderna. Den slutliga poängskörden blev 6 p för såväl Kenneth som Bengt. Bengts högre kvalitetspoäng

skvallrade dock om att han spelat mot starkare motstånd.

Klass I

Majornas SS fick en ny mästare i Björn Sandberg som under den andra SM-veckan vann en klass I-grupp. Jan Bohlin delade under samma vecka segern i sin klass I-grupp med Tomas Karlsson Schack 08 (Norrköping), men lottades tvåa sedan ingen av särskiljningsreglerna kunnat tillgripas. Enligt Sveriges Schackförbunds regel- och domarkommitté bör dock utsikterna vara goda för att en ev. dispensansökan om spel i mästarklassen skall behandlas positivt. I övrigt kan nämnas att Mikael Gilljam kom 3:a i sin klass I-grupp, medan Hans Thorén kom 2:a i sin, efter att i vecka 1 ha vunnit en klass II-

grupp!

Majorna-spelarnas resultat:

Klass I:8 vecka 1 gr. 2

7. Jan Bohlin, 2 1/2 p.

Klass I:8 vecka 1 gr. 3

4. Björn Sandberg, 4 p.

Klass I:8 vecka 1 gr. 4

4. Bo Olsson, 3 1/2 p

Klass I:8 vecka 2 gr. 5

1-2 Jan Bohlin, 5 p.

Klass I:8 vecka 2 gr. 7

3. Mikael Gilljam, 4 p.

Klass I:8 vecka 2 gr. 9

2. Hans Thorén, 3 1/2 p.

Klass I:8 vecka 2 gr. 10

1. Björn Sandberg, 4 1/2 p (av 6)

6. Bo Olsson, 2 p. (av 6)

Klass II

I klass II deltog från klubbens sida Fredrik Andersson och Hans Thorén (som i dylika sammanhang fortfarande företräder Tibro SK). Båda vann säkert sina respektive grupper.

Majorna-spelarnas resultat:

Klass II:8 vecka 1 gr. 2

1. Hans Thorén, 5 1/2 p.

Klass II:8 vecka 2 gr. 9

1. Fredrik Andersson, 4 1/2 p (av 5).

Klass III

I klass III deltog fyra Majorna-spelare. Johannes Lindvall vann sin sin grupp med 1 1/2 p. före närmaste konkurrent. Även Henrik Enström kom på prisplats i sin grupp.

Resultat:

Klass III:8 vecka 2 gr. 1

3. Henrik Enström, 4 p.

Klass III:8 vecka 2 gr. 1

7. Ingemar Bengtsson, 2 p.

Klass III:8 vecka 2 gr. 4

5. Roland Karlsson, 3 1/2 p.

Klass III:8 vecka 2 gr. 6

1. Johannes Lindvall, 6 p.

Kadettkval

Från Majornas sida deltog Henrik Enström och Johannes Lindvall. Båda skrapade ihop 4 p på de 8 ronderna.

Juniorkval

Här deltog Fredrik Andersson och Henrik Teiffel. Fredrik lyckades bäst och tog 5 1/2 p av 8 möjliga. Henrik hade inte det rätta flytet och fick nöja sig med 3 p.

Veteraner allmän

Här ställde C-O Wiman upp under den andra SM-veckan. Calle kom med sina 4 1/2 p (av 7 möjliga) fyra bland 21 deltagande

Efter enträgna uppmaningar har redaktören fått in en del partier från SM-deltagarna. De publiceras på de följande sidorna.

Jan Bohlin

SM 1990
Juniorkval rond 7/8

SICILIANSKT

Fredrik ANDERSSON, Majornas SS
Eva JIRETORN, Bräkne-Hoby SS

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4
4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 g6 6. Le3 Lg7
7. f3 Sc6 8. Dd2 0-0 9. Lc4 Ld7
10. 0-0-0 Tc8 11. Lb3 Se5 12. h4

—

Så är vi inne i den hetaste drakdebatten. Svarts alternativ är här att direkt fortsätta sitt angrepp med 12. — Sc4, eller som i partiet försöka stoppa upp vits bonde-marsch med

12. — h5 13. Lg5 Tc5 14. Kb1 b5
15. g4 —

Allt känt sedan partiet Karpov-Sznepik Dubai Ol. 1986. Idén med 14. Kb1 är att locka fram 14. — b5, innan man spelar g4. I vissa varianter får svart nämligen motspel med Db6 och indirekta hot mot b2!

15. — a5 16. gxh5 Sxh5 17. Sd5
Te8 18. Sf4!? Sc4 19. Lxc4 Txc4
20. Sxh5! Txd4 21. Dg2 Txd1 22.
Txd1 gxh5 23. Lh6 Lg4 24. Lxg7
Kxg7 25. fxg4 —

Efter alla dessa avbyten står det klart att vit har fördel.

25. — e6 26. gxh5+ Kh8 27. Df2
De7 28. Df4 Kh7 29. Txd6 Tg8
30. Td1 Tg2 31. e5 Te2 32. Tg1
Dc7 33. c3 Db7

Här gäller det att se upp: 34. Dg5 De4+ följt av Te1+ och 34. Dg4 De4+ 35. Dxe4 Txe4 och vits bönder faller som käglor.

34. Ka1 Te4 35. Dg5 f6 36. Dg6+
uppg.

Fredrik Andersson

SM Klass I:8, vecka 2 gr. 7, rond 1

SICILIANSKT

Mikael GILLJAM, Majornas SS
Mikael STANLEY, Västerås Östra SK

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Dxd4

Draget vederlägger både Draken och Najdorf! Mina tidigare försök med varianten hade givit full utdelning: Vinst mot bl a vår egen Fredrik i KM, mot Sture Gustafsson från Lerum i lag-DM och mot Johan Hultin från AK-77 i lag-DM i snabbschack.

4. — Ld7

Bussigt av honom att låta mig behålla min vitfältslöpare. Den "kritiska" huvudvarianten är 4. — Sc6 5. Lb5 Ld7 6. Lxc6 Lxc6. Och nu kan vit välja mellan 7. Sc3, som i mitt parti mot Fredrik, och det mer positionella 7. c4, som den här tidskriftens redaktör fick känna på i ett parti i Korpen 1989 mot Olle Häggström.

5. c4 Sc6 6. Dd2 g6 7. b3

En liten finess som jag inte har sett i böckerna. De varianter som finns där fortsätter med 7. Sc3, varefter svart har

möjligheten att spela det "otäcka" 7. — Lh6. Nu blir svart nästan tvungen att gå in i bokvarianterna med Lg7, vilket jag tycker ger vit det klart bekvämare spelet.

7. — Lg7 8. Sc3 Sf6 9. Lb2 0-0
10. Le2 Da5

Tidsförbrukning så långt: Vit 7 minuter, Svart 24 minuter. Svart hotar nu det "simpla" Sxe4.

11. Tb1 Tfd8 12. 0-0 Tac8

Damtornet måste stå på b8 för att understödja "sprängdraget" b7-b5. Kungstornet bör antagligen stå på c8 eller möjligen e8.

13. Tfe1 a6 14. a3 Db6?

Det hade varit bättre att bita i det sura äpplet och flytta på d8-tornet för att ge plats för damen.

15. Sd5 Sxd5

Svart hade knappast något val. Tidsförbrukning så långt: Vit 48, Svart 1.14.

16. exd5

Det är väl snudd på vinstställning redan nu. Svarts pjäser trampar varandra på tårna på damflygeln. Det är bara att gå och "döda" den övergivna kungen!

16. — Sa7?

Det hade säkert varit bättre att gå till e5 eller b8. Den förklaring till draget jag fick efter partiet var att han fortfarande hoppades kunna genomföra b7-b5. 16. — Sa5 förlorar pjäs.

17. Lxg7 Kxg7 18. Dc3+ Kg8 19. Sg5

Fortsätter uppladdningen mot kungen, alternativt lockar fram ytterligare svagheter.

19. — h6 20. Sf3 Lf5

Tidsförbrukning så långt: Vit 1.17, Svart 1.35. Han knappar in på försprånget!

21. Dd2

Varför offra kvalitet när man redan står överlägset, frågade den försiktige Janne Bohlin efter partiet. Ja, vad skulle jag svara? Jag hade räknat länge och var övertygad om att jag hade vinst i alla varianter efter 21. — Lxb1 22. Dxb6. Men det kanske inte räcker som svar! Min motståndare vågade hur som helst inte syna mitt djärva/dumdristiga spelsätt.

21. — Kh7 22. Ld3 Lxd3 23. Dxd3
Td7 24. Te4 Th8 25. Tbe1 Sc8 26. Tf4
Tf8 27. Th4 Th8 28. Dd2 Kg7
29. Dc3+ Kg8 30. Sg5 Dd8

Nu har jag som vanligt sämre tid än min motståndare, 1.49 mot 1.46. Men å andra sidan är ju min ställning desto bättre.

31. Dh3 Kg7 32. Dc3+ Kg8 33. Te3

Det blir svårare och svårare att spela svart.

33. — Df8 34. Tf3 Dg7

Nu trodde han att han hade klarat sig! Men ...

35. Dxc7+ Kxc7 36. Txf7+ Kg8

Och nu trodde han att han hade vunnit pjäs. Men ...

37. Thf4

Springaren går inte att ta för matt i tre drag.

37. — Td8 38. Se6

Hotar matt på g7.

38. — Th7 39. Tf8+ uppg.

I nästa rond blev det samma spelöppning! Min motståndare hade förberett sig, som det heter. Men min inställning var att mot ett så bra drag som Dxd4 hjälper inga "preppar". Min motståndare hade vunnit en klass II-grupp första veckan och så småningom skulle han också vinna den här gruppen.

Mikael GILLJAM

Pierre FOGEL, Hultsfreds SK

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Dxd4 Sc6 5. Lb5 Dd7

Det här var alltså hans överraskning. Draget finns i böckerna och i vissa av dem anses det bra.

6. Dd3

"Vederläggningen". Nu var hans förberedelser inte värda något längre och han började tänka länge. Hans huvudvariant 6. Lxc6 bxc6 ger svart bra spel.

6. — a6

Förr eller senare måste detta drag spelas om svart skall komma loss.

7. Lxc6 Dxc6 8. 0-0 b6

En "teoretisk nyhet" som han hittade vid brädet. Vanligen spelas Sf6 och därefter b5. b5-bonden och svarts ställning kan dock komma i svårigheter efter a2-a4 och Sf3-d4.

9. Sc3 e6

Om svart spelardet "teoretiska" Sf6 spelar man tornet till d1 och hotar e5.

10. Lf4 Lb7 11. Tfe1 Sf6 12. Tad1 Td8

Och nu tycker jag att vit står väldigt bra. Nu spelade jag dock tyvärr det dåliga 13. e5 varpå följde 13. — Sh5 14. Lg5 Td7 och svart står inte alls så dåligt längre. Tro det om ni vill men jag förlorade faktiskt partiet efter 53 drags gnetande. Om jag istället hade spelat det "härliga" draget 13. Sd5 hade mitt liv kanske blivit anorlunda. Jag hade då fått fem poäng och han fyra och han hade fått gratulera mig till gruppsegern och mästartiteln istället för tvärtom. Tänk så det kan bli!

Mikael Gilljam

Ett räddande tornoffer

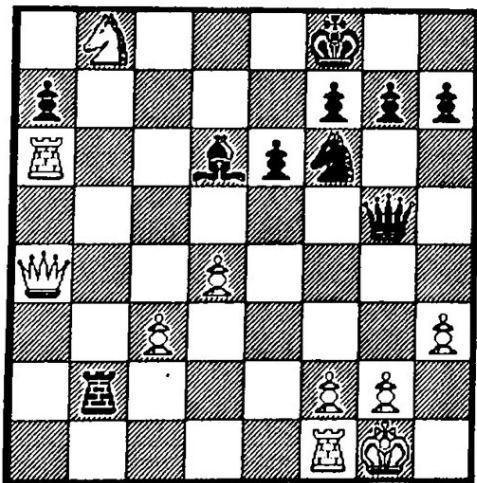
Första SM-veckan hade börjat bra. Vinst mot Ingvar Gummeson, SK Kamraterna, efter att han hade gått på en spelöppningsfälla i engelskt fyrspringarspel: 1. c4 e5 2. Sc3 Sf6 3. Sf3 Sc6 4. e4!? Lc5 5. Sxe5 Lxf2+?. Svarts 5:e drag förstör vits rockad, men vit får ett mycket starkt centrum efter 6. Kxf2 Sxe5 7. d4 Sg4+ 8. Kg1. Att jag efter veckans slut stod som vinnare av gruppen berodde mycket på att jag hade det rätta flytet. I rond 2 mötte jag Björn Eidenmark, SS Gambit. När jag missade en stark fortsättning i 15:e draget stod jag nog sämre. När vit i 26:e draget hade slagit med springaren på b8 uppkom följande ställning.

Ursprungligen hade jag planerat att slå med löparen på b8, men då schackar han av mig tornet på b2. Som tur är finns följande:

26. — Txf2! 27. Txf2 Dc1+ 28. Tf1 De3+ 29. Kh1 Se4 med evig schack om vit tar löparen. Nu forcerades remi genom 30. Sd7+ Ke7 (på Kg8 finns inte ens följande schack) 31. Se5+ Kf8 32. Txd6 remi. (32. — Da1 besvaras med 33. Df2).

Men vad händer om vit spelar 30. Txf7? Jo, 30. — Kxf7 31. Dd7+ Kf6 32. Dd8+ Kf5 [bättre än Le7 pga 33. Sd7+ Kf5 (Kf7 förlorar) 34. Da5+ Lc5 35. Da1+] 33. Txd6 med remi (om vit schackar på a5 spelar svart Kf4 och har minst remi om vit fortsätter med 34. Da1).

Hans Thorén



Björn Eidenmark, SS Gambit

Hans Thorén

Estonian Open 1990

I början av 1990 fick jag tillfället att åka till Estland. Efter återbud från några andra juniorer var jag nämligen en av de tre uttagna från Göteborg, födda 1972 och senare, som skulle spela öppna estniska juniormästerskapen i Tallin.

Man hade fått igång något slags utbytesprojekt med Keres schack-skola borta i öster, som lovade bjuda på mat och logi. Jag behövde således bara betala resan, och även den summan minskade kraftigt då GSF:s ungdomskommitté samt klubben bidrog med en slant var.

Resesällskapet bestod förutom mig av Arvid Wikner, Daniel Malmgren (båda från Manhem) samt vår ledsagare Lars-Erik Johansson. Dessutom tillkom två spelare från övriga Sverige som SSF utsett; Christian Jepson och Henrik Majanmaa från LASK respektive SK Rockaden, Stockholm.

Turneringens startfält bestod av deltagare från de baltiska staterna, Ryssland, Ukraina, Finland samt vi svenskar. Sammanlagt var det 66 deltagare födda 1972 eller senare.

Jepson delade segern med Jouhti Finland på fina 7 poäng av 9. Arvid Wikner gjorde en stark insats; han slutade nia på 6 poäng, placeringen före Majanmaa, även han 6 poäng. Daniel Malmgren fick 3 poäng.

För egen del var resultatet inte helt tillfredsställande. På den niorondiga monradturneringen lyckades jag blott skrapa ihop 3,5 poäng, vilket var under mina förväntningar.

En tröstande fallseger från fjärde ronden:

ENGELSKT

GALAKTIONOV

F. ANDERSSON

1. e4 c5 2. c4 Sc6 3. Sc3 Sf6 4. g3
g6 5. Lg2 Lg7 6. Sge2 O-O
7. O-O d6 8. d3 a6 9. f4 Tb8
10. Kh1 Ld7 11. Tb1 b5 12. b3
Dc8 13. f5 gxf5!? 14. exf5 Lxf5
15. Txf5 Dxf5 16. Lxc6 Sg4
17. Se4?? Df3+ 18. Kg1 Ld4+
19. uppg.

Fredrik Andersson

Juniorerna spelade skol-SM

Skol-SM spelades i år i Kungsör, vid Mälarens södra strand, den 28-30 september. Arrangerande Valskogs Schackklubb kunde räkna in 924 startande, däribland fyra majorna-spelare, nämligen David Hellsing, Henrik Enström, Johannes Lindvall och Henrik Teiffel.

Efter en jobbig tågresatillsammans med AK-77:s juniorer blev vi inkvarterade i en skolsal. Spelplatsen var Kungsörs sporthall. Turneringen spelades över åtta ronder monrad.

David Hellsing deltog i klass F (födda 1978) och gjorde debut i skol-SM. Han startade mycket bra med tre raka vinstser och låg bra med innan han förlorade de två avslutande ronderna.

Henrik Enström spelade i klass E (födda 1977). Han började också bra, men föll tillbaka något på slutet. Med fem poäng av åtta blev han poängmässigt bäste ma-

jorna-spelare.

Johannes Lindvall kom snett in i C-klassen (födda 1975), men hade en bra period i mitten av turneringen och var till slut bara en halv kvalitetspoäng från prisplats. *Henrik Teiffel* spelade i äldsta klassen (födda 1970–72) och öppnade dåligt men kom igen starkt på slutet och kom upp i 50 %.

I stort sett var det en lyckad turnering. Arrangörerna hade lyckats ovanligt bra och det mesta klaffade perfekt.

Efter prisutdelning bar det av hemåt. Tyvärr missade vi sista bussen, så vi fick ta taxi till Köping, där tåget gick hem mot Göteborg. Det var en trött samling som klev av tåget på söndag kväll.

Resultat: *klass F* (födda 1978) 1. Tommy

Andersson Arvika 7, 2. Gustaf Trolle, Göteborg 3. David Westin, Stockholm 6 1/2 35. David Hellsing, Majornas SS Gbg 4 1/2. (104 deltagare).

Klass E (födda 1977) 1. Andreas Lundström, Uppsala 7 2. Christian Contreras Västerås 7 3. Robin Johansson, Hägersten 6 29. Henrik Enström, Majornas SS, Gbg 5. (117 deltagare).

Klass C (födda 1975) 1. Arvid Wikner, Vårgårda 7 2. Martin Nilsson, Kristianstad 6 1/2 3. Johan Hellsten, Malmö 6 1/2 Johannes Lindvall, Majornas SS, Gbg 4 1/2. (103 deltagare).

Klass A (födda 1972) 1. Peter Nilsson, Västerås 6 1/2 2. Teodor Hellborg, Stockholm 6 1/2 3. Jacob Henriksson, Stockholm 6 23. Henrik Teiffel, Majornas SS, Gbg (44 deltagare).

Henrik Teiffel

Två missade gafflar i Tilburg

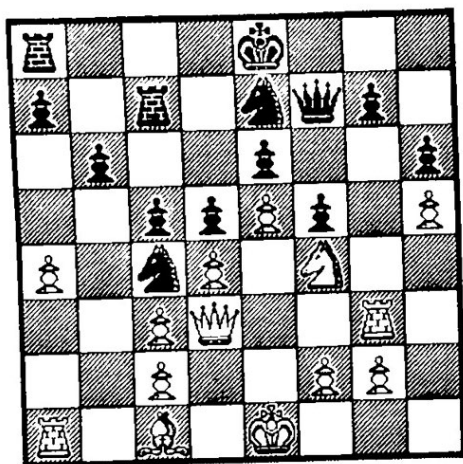
Den 11 september 1990 var det premiär för en ny verksamhet i klubben — Gunnar Johansson och Hans Thorén hade inbjudit till Schackkurs. Därmed kan ju i och för sig menas nästan vad som helst. Men i detta fall betydde det inom MSS att även vuxna nybörjare skulle få en möjlighet att lära sig schackspelets grunder. Gunnar öppnade raskt med en genomgång av början till kapitlet om "Giuoco Piano" (italienskt) i Mike Basmans bok "Chess-Openings" från 1987 som nyligen översatts till svenska av Mats Eriksson i en annan känd Göteborgsklubb ("Schacköppningar", ICA bokförlag 1990). Där

satt vi, ett drygt tiotal vuxna i olika åldrar, och försökte hänga med under första lektionen. Vi har förvisso mycket att lära men har planerat formkurvans topp lagom till SM i Hälsingborg om ett år då vi tänker härja i Klass III. (Några av oss är kanske snart mogna för Veteranklassen.)

För oss nybörjare kan det vara uppmuntrande att veta att även världens bästa spelare ibland kan göra sig skyldiga till häpnadsväckande förbiseenden. Den nya kometen på schackhimlen, den nu sextonårige Gata Kamsky, som när detta skrivs (1990-09-25) leder det starka fältet i Interpolisturneringen i Tilburg, förde de vita

pjäserna i sjunde ronden mot Yasser Seirawan. Och den senare fick nog anledning till hjärtsnörp i efteranalysen när man upptäckte vilken vinstchans Kamsky haft i 22:a draget (se diagrammet).

Svart spelade här 22. Kf1?. Och se vad han kunde ha gjort: 22. Txg7! Dxc7 23. Sxe6 (gaffel I) och vit vill väl rädda sin dam men då ryker tomet på c7 med schack



(gaffel II) och tomet på a8 sopas från brädet av den aggressive springaren. Det är möjligt att Kamsky under partiet blivit medveten om vad som egentligen hänt ty när väl remis var ett faktum lämnade han skyndsamt spellokalen och Seirawan fick ensam begrunda hur nära katastrofen han varit. (Partiet fortsatte efter 22. Kf1?: 22.— Tac8 23. Kg1 Tc6 24. Tb1 T8c7 25. De2 Kd8 26. dxc5 bxc5 27. Tb8 Tc8 28. Tb5 Ke8 29. Le3 Kf8 30. Lc1 Tb6 31. Sg6 Ke8 32. Sh8 remi.)

Lars Lindvall

Såsom i en studie...

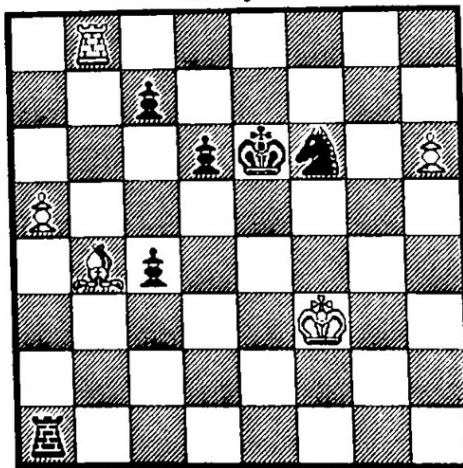
I den här ställningen från AK-77:s ELO-turnering ser det ut som om svart kontrollerar vits båda fribönder på ett betydande sätt. Svart drog därför 46. — c3. Efter en stunds förtvivlat funderande var jag på väg att stanna klockan och ge upp partiet. Då, precis då, i detta tillstånd av resignation och avslappning, såg jag det.

47. Lxc3!! Ta3 48. Te8+! Sxe8

Den första poängen är 48.— Kf5 49. Te3! med goda vinstchanser för vit!

49. h7 Txc3+ 50. Kg2 Tc2+ 51. Kg3 och remi!

L. Liljedahl



G. Johansson

Om svart i diagramställningen i stället gjort 48.—c5 skulle 49. Lc3!! gett remi på analogt sätt, men hade jag hittat det?

Gunnar Johansson

BOR BOBBY FISCHER KVAR I PASADENA?

År 1956 är han tretton år gammal. Det är nu han vinner sina första uppmärksammade segrar. I ett parti som spelas det året har han de svarta pjäserna mot Donald Byrne, en äldre och mera erfaren spelare på mästarivå. I sjuttonde draget offerar trettonåringen helt oväntat sin dam. Schackanalytiker har kallat hans damoffer för århundradets drag. I alla varianter leder det till vinst. (Se presentationen härintill.) Dess sköna dynamik gör att Byrne tvingas ge upp, men först ett drygt tjugotal drag senare. Partiet har blivit klassiskt. För en vanlig dödlig amatör är trettonåringens geniala sjuttonde drag i det närmaste överkligt vackert.

Trettonåringen var Robert (Bobby) James Fischer, som sexton år senare, 1972, blev världsmästare i Reykjavik där han besegrade regerande mästaren Boris Spasskij. Men vart tog han vägen sedan? Vad gör han idag? Vid varje större tävling sedan dess har han alltid varit osynligt närvarande. Så var det t ex i Skellefteå under världscuptävlingen förra året. Genom just Spasskijs förmedling hade tävlingsansvarige Jan Berglund faktiskt lyckats få träffa Fischer borta i Kalifornien, i ett försök att bjuda in honom som gäst och kommentator till den avslutande cupfinalen. Men Fischer undvek alla samtalsämnen som hade med schack att göra. Han fanns emellertid i många tankar i Skellefteå och man talade om honom, den gåtfulle enslingen i Pasadena, Caissas älskling och stora sorgebarn.

Under hösten 1989 lyckades världsmästaren Garri Kasparov passera Fisch-

ers mycket höga ELO-tal. Hur högt skulle det ha legat om han fortsatt sin lysande karriär, avbruten före den ålder då schackspelare visar sin största kraft och skaparförmåga? Ingen vet. Och vi kommer aldrig att få veta. Fischer har redan under sin livstid blivit en legend och ett mysterium. Legendomspunnen som sin landsman Paul Morphy (1837–1884), en spelare som Fischer för övrigt ofta jämförs med i schacklitteraturen och som Fischer själv räknat till de allra främsta.

Fischers namn har i dessa dagar fått ny och oväntad aktualitet. Lars Norén har nämligen valt att kalla sin nya pjäs "Bobby Fischer bor i Pasadena". Ännu vet ingen av oss varför. Men det är rimligt att anta att också Norén av någon anledning råkat bli fascinerad av Fischergestalten. Hur pjäsens titel närmare skall förklaras får vi kanske veta när pjäsen får sitt uruppförande på Svenska Teatern i Helsingfors den 19 oktober eller när den TV-sänds i Sverige den 21 oktober.

En som inte nöjt sig med bara lösa spekulationer kring gåtan Fischer är den amerikanske författaren och journalisten Fred Waitzkin. Sista kapitlet i hans bok "Searching for Bobby Fischer" (1988) — alltså "På spaning efter Bobby Fischer" — handlar om Waitzkins fruktlösa försök att söka upp Fischer i Kalifornien. Waitzkin drivs av en sympatisk önskan att få träffa Fischer, att prata med honom och att få honom tillbaka till verkligheten. Vad roligt det skulle vara, tänker han, att få gå in på den klassiska Marshall Chess Club i New York i sällskap med Fischer och sonen

Joshua ("Josh"), som också han mycket tidigt visade sig vara en stor schackbegåvning. Men Waitzkin kommer honom aldrig närmare än i möten med andra människors som påstår sig ha träffat honom eller som säger sig känna andra som gjort det. Under långa perioder efter segern i Reykjavik har Fischer levt i en av de mera nedgångna delarna av Los Angeles, på små billiga hotell där han registrerat sig som "Mr. James". Några har försökt finna orsakerna till hans hemlighetsfulla tillbakadragenhet. En del av hemligheten ligger i hans barndom och uppväxtförhållanden. Redan som åttaåring var han systematiskt och målmedvetet inställd på att bli bäst. Det brådmogna schackgeniet fann ett kompensatoriskt värde i schack — mästerskap innebar självklara rättigheter och en känsla av överlägsenhet. Livet lärde han sig leva i den oändligt komplicerade kombinatoriska värld som schackspelet utgör. Och där gick han vilse och hittade sedan inte hem igen. Waitzkin diskuterar andra problematiska sidor av Fischergestalten, bl a kontroversiella frågor som har med hans påstådda antisemitism att göra. (Fischer är ju själv av judisk börd.)

Men Waitzkins bok är, trots sin titel, i första hand egentligen inte en bok om Bobby Fischer. Det är en bok om honom själv, om hans son Josh och om förhållandet mellan far och son. Fischer står för schackspelet i dess högsta form, myten och mästerskapet. Waitzkins bok borde översättas till svenska. Man önskar den nämligen många läsare — det är en tankeväckande och frisk bok som dessutom bitvis är rent av spännande. Och man behöver inte veta ett dugg om schack för att ha behållning av den. Många föräldrar,

kanske främst fäder, får mycket att tänka på när de tar del av Fred Waitzkins berättelse om hur hela hans tillvaro kom att präglas av sonens specialintresse. Det var en annan sorts gemenskap han hade tänkt sig under sonens uppväxt. Så blev det schack — och pappa Fred upptäckte en ny spännande verksamhet som alltmer tar hans intresse och tid i anspråk. Och har man själv fått vara med om den märkliga blandningen av glad stolthet, förödmjukelse och frustration då en schackintresserad son generöst och uppmuntrande erbjuder minst en springare i förgåva så är det lätt att känna tacksamhet för de kloka erfarenheter och synpunkter Fred Waitzkin har att delge sina läsare efter att ha varit med just om sådana situationer där själva föräldrarollen får sig en ordentlig överhaling.

Efter sin seger över Spasskij 1972 har Fischer levt i självvald isolering. Få säkra uppgifter finns tillgängliga om hur han framlevt sitt liv i Kalifornien, i Pasadena, nära Los Angeles. Det finns en alldeles uppenbart tragisk dimension i ett öde som hans — den amerikanske tonåringen som under det kalla krigets dagar ensam tar upp kampen mot den sovjetiska hegemonin inom schacket och som till sist, efter ett par mycket svåra provningar, går segrande ur striden men som, när segern väl är vunnen, föredrar anonymitet, ensamhet och armod framför fortsatt spel, pengar, ära och massmedial uppmärksamhet. Desto större blev förvåningen när Fischer tidigare i år plötsligt blev igenkänd på en bar i Bryssel, i sällskap med Boris Spasskij, Jan Timman och Bessel Kok, den senare ordförande i stormästarnas eget förbund. Enligt uppgift ville Fischer diskutera schackets framtid och lansera

ett nytt schackur som är tänkt att ändra själva förutsättningarna för schackspel på hög nivå. Egentligen utgör konstruktionen av detta ur, för vilket han ansökte om patent förra året i USA, en fortsättning på Fischers långa och ensamma kamp för rättvisare villkor i tävlingsschack — en schackmatch skall vara en uppgörelse mellan två spelare, två individer, utan hjälp av databaser och utan möjlighet till medverkan av hela staber av sekundanter, terapeuter, läkare och annan servicepersonal. En yngre

ledande stormästare som Yasser Seirawan har för övrigt framfört liknande kritiska synpunkter.

Ingen tror emellertid längre att Robert James Fischer från Pasadena någonsin kommer att göra comeback som schackspelare. Som sådan är han historia och han har en gång för alla erövat sin plats bland schackspelets främsta utövare genom tiderna.

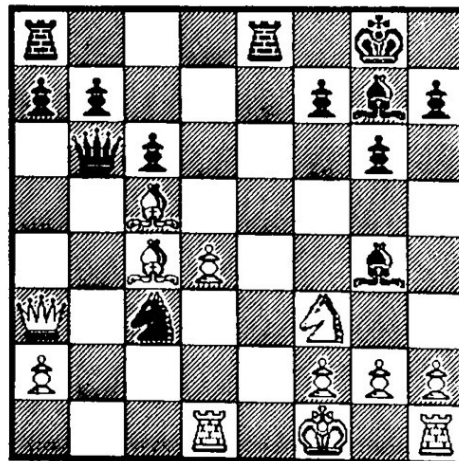
Gunnar Johansson och Lars Lindvall

(artikeln har tidigare varit publicerad i iDAG)

Fischers "odödliga" parti

Många läsare av iDAG-artikeln har blivit nyfikna på Fischers "odödliga" parti mot Donald Byrne. Det spelades i den tredje Rosenwald-turneringen i New York 1956. Fischer fick nöja sig med en delad åttondeplats, men fick priset för bästa parti.

D. Byrne–Fischer: 1.Sf3 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Lg7 4.d4 O-O 5.Lf4 d5 6.Db3 dxc4 7.Dxc4 c6 8.e4 Sbd7 9.Td1 Sb6 10.Dc5 Lg4 (Vit skulle nu stått klart bättre efter det enkla 11.Le2, men det är förlåtligt om han missade fortsättningen!) 11.Lg5? Sa4!! (Det första av tre blixtnedslag. Om 12.Sxa4 så: 12.—Sxe4 13.Dc1 Da5+ 14.Sc3 Lxf3 15.gxf3 Sxg5) 12.Da3 Sxc3 13.bxc3 Sxe4! 14.Lxe7 Db6 15.Lc4 (15.Lxf8 Lxf8 16.Db3 Sxc3!) Sxc3 16.Lc5 Tfe8+ 17.Kf1 Le6! 18.Lxb6 (18.Dxc3 Dxc5!; 18.Lxe6 Db5+ — med snar (kväv)-matt) Lxc4+ 19.Kg1 Se2+ 20.Kf1 Sxd4+ 21.Kg1 Se2+ 22.Kf1 Sc3+ 23.Kg1 axb6 (Även a-tornet presen-



D.Byrne–Fischer 1956, ställning efter 17.Kf1

terar sig.) Game over: 24.Db4 Ta4! 25.Dxb6 Sxd1 26.h3 Txa2 27.Kh2 Sxf2 28.Te1 Txe1 29.Dd8+ Lf8 30.Sxe1 Ld5 31.Sf3 Se4 32.Db8 b5 33.h4 h5 34.Se5 Kg7 35.Kg1 Sg3+ 37.Ke1 Lb4+ 38.Kd1 Lb3+ 39.Kc1 Se2+ 40.Kb1 Sc3+ 41.Kc1 Tc2 matt.

Gunnar Johansson